

Møteinnkalling

Utvalg: Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Møtested: Scandic Hammerfest, møterom Forsøl

Dato: Fredag 24. mai 2019

Tidspunkt: Lunsj for styret kl 11.30. Møte med 24A kl 12.15. Styremøte kl 12.45.

Eventuelt forfall meldes snarest til personlig vara og til nasjonalparkforvalter Ingunn Ims Vistnes på telefon 41 43 44 01. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Kl 12.15 – 12.45 Møte med Mikkel I. Eira fra reinbeitedistrikt 24 A. Han vil legge fram distriktets erfaringer med økende antall besøkende til nasjonalparken, spesielt til Store Bekkarfjord, og de utfordringene som dette gir for reindrifta.

Kl 12.45: Styremøte. Møtet er åpent for tilhørere.

Saksliste

- ST 7/2019 Godkjenning av innkalling og saksliste
- ST 8/2019 Valg av medunderskriver
- RS 3/2019 Protokoll fra styremøte 1. mars 2019
- ST 9/2019 Søknad om dispensasjon til landing og lavtflyging med helikopter samt innsamling av plantemateriale – NINA
- RS 4/2019 Status startpunkt Altneset
- RS 5/2019 NVEs «Nasjonal ramme for vindkraft»
- RS 6/2019 Ny helikopterflyging med TOV-E
- RS 7/2019 Andre orienteringssaker fra forvalter
- ST 10/2018 Eventuelt

ST 7/2019 Godkjenning av innkalling og saksliste

Forvalters innstilling

Innkalling og saksliste godkjennes.

ST 8/2019 Valg av medunderskriver

Forvalters innstilling

Harald Bredesen velges til å signere protokollen sammen med styreleder Bente Haug.

RS 3/2019 Protokoll fra styremøte 1. mars 2019

Vedlegg: Protokoll fra styremøte 1. mars 2019

Forvalters innstilling

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre tar protokollen fra styremøtet 1. mars 2019 til etterretning.

Arkivsaksnr: 2019/5097

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 10.05.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	ST 9/2019	24. mai 2019

Søknad om dispensasjon til landing og lavtflyging med helikopter samt innsamling av plantemateriale – NINA

Vedlegg: Søknad fra Norsk institutt for naturforskning til Seiland nasjonalparkstyre av 1. april 2019.

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd første alternativ gir Seiland/Sievju nasjonalparkstyre dispensasjon til lavtflyging og inntil 6 landinger med helikopter til NINA for to dager i perioden 15. juni – 25. august. Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for en dag i perioden 15. juni – 20. juli med lavtflyging og inntil fem (5) landinger innenfor nasjonalparken, samt en landing i perioden 22. juli – 25. august.
- Flyging nær rein og andre brukere av nasjonalparken skal unngås.
- NINA skal ta direkte kontakt med både Bekkarfjord siida og Bårdfjord siida i reinbeitedistrikt 24A samt reinbeitedistrikt 24B i forkant av flygingen, og informere om tidspunkt og flyrute. Endring av flyrute og endring av landingssteder innenfor et par kilometer skal vurderes dersom dette er ønskelig fra reindriften. Bekkarfjord siida: Mikkel Isaksen Eira på tlf 951 88 304 eller Nils Isak I. Eira på tlf 467 98 600. Bårdfjord siida: Nils Henrik Sara på tlf 997 57 032. Reinbeitedistrikt 24B: Aslak A. A. Sara på tlf 977 27 152.
- SNO ved Rune Somby skal ha melding senest dagen før flygningen via e-post (rune.somby@miljodir.no) eller melding til mobilnummer 916 22 282.
- Denne dispensasjonen må medbringes i felt og fremvises ved kontroll.

Vi minner om at det også skal innhentes dispensasjon fra motorferdselloven fra berørte kommuner.

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd første alternativ gir Seiland/Sievju nasjonalparkstyre dispensasjon til NINA til innsamling av plantemateriale (karplanter, lav, mose og sopp) fra Seiland/Sievju nasjonalpark. Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Innsamling av plantemateriale foretas av Jarle W. Bjerke eller personer under hans ledelse.
- Innsamlingen begrenses til det som er nødvendig for artsbestemmelse. Det skal utvises særlig hensyn ved innsamling av/fra truede, sårbare eller sjeldne arter og bestander.
- Tillatelsen for innsamling av plantemateriale gjelder ut året.

Søknaden

NINA utarbeidet nylig et prosjektnotat som oppsummerte kunnskapen om verneverdiene i Seiland/Sievju nasjonalpark (Jacobsen m fl. 2019). Notatet ble utarbeidet på oppdrag for Seiland/Sievju nasjonalparkstyre, og målet var å få oversikt over kunnskap og kunnskapshull. Nasjonalparkstyret har behov for kunnskap om verneverdiene i parken i sitt arbeid, og har bevilget midler til ytterligere kartlegginger sommeren 2019, for å dekke de mest tydelige kunnskapshullene. Det er til denne kartleggingen NINA nå søker om dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Fugler og pattedyr

NINA ønsker å kartlegge fuglelivet i fjellområdene nord og øst for Seilandsjøkelen. Dette gjelder særlig våtmarksarter (lomer, ender og vadere), men også andre fjellfuglarter. En grov kartlegging kan gjøres ved å fly over det aktuelle området med helikopter, og å gjøre noen få landinger for registreringer. På samme tur ønsker søker å kartlegge klippehekkende rovfugl med helikopter. Dette vil i stor grad være langs kystsonen, hvor de fleste lokalitetene antas å være. Kartlegging fra helikopter skal være mer nøyaktig enn kartlegging fra båt.

Om forstyrrelse av dyrelivet, skriver søker: *«Forstyrrelsen av helikopteret er kortvarig, og i mange tilfeller ligger fuglene på reiret og trykker når vi passerer. I tillegg holder vi oss unna forekomster av tamrein for å unngå unødige forstyrrelser. Alle funn av hekkende rovfugler, tomme reir og sportegn vil bli plottet på GPS.»*

Søker ønsker å fly med helikopter en dag i perioden 10. juni – 20. juli 2019. Det mest sannsynlige tidspunktet er midten av juli, men kan muligens gjennomføres i midten av juni dersom det blir en tidlig vår og isfrie vann. På telefon i etterkant av søknaden oppgir søker at det mest aktuelle tidspunktet nå er i midten av juni, da våren er tidlig i år. Søker vil fly fra Alta til Seiland, og gjennomføre oppdraget i løpet av noen timer før retur til Alta. Antall landinger anslås til å være mindre enn fem. De må også til Hammerfest for å fylle drivstoff underveis.

Vegetasjon

I NINAs prosjektnotat vises det til at vegetasjonen i de høyereliggende områdene av Seiland er dårlig undersøkt, og at potensialet for forekomster av truede og regionalt sjeldne arter er stort. NINA ønsker å frakte to vegetasjonsøkologer inn til områdene nær Seilandsjøkelen med helikopter, slik at de kan foreta kartlegginger i området. De vil så vandre ned til sjøen og hentes med båt. De søker om

helikoptertransport til en enkeltdag i siste halvdel av vekstsesongen, trolig i perioden uke 30-34 (22. juli – 25. august).

NINA søker om å samle inn plantemateriale i forbindelse med kartleggingen av vegetasjon. Dette beskrives slik i søknaden: *«Enkelte innsamlinger vil bli foretatt, da spesielt av individer som er vanskelige å bestemme i felt og som potensielt kan tilhøre truede eller regionalt sjeldne arter. Utover det vil artsdokumentasjon i all hovedsak foretas med fotografering. (...) I forkant av innsamling vil vi nøye vurdere bestandsstørrelse slik at innsamling ikke vil sette bestander i fare. Hvis en bestand vurderes å bestå av svært få individer vil innsamling ikke foretas, men vi vil da heller fotografere individer og benytte bildene til artsbestemmelse. Innsamling er imidlertid en bedre metode for å sikre korrekt artsbestemmelse.»*

NINA søker samlet om tillatelse til lavtflygning og landing med helikopter innenfor Seiland/Sievju nasjonalpark i perioden 10. juni – 31. august 2019. I tillegg søker de om å kunne samle inn karplanter, lav, mose eller sopp hvis det skulle være behov.

Regelverk

Søknaden blir vurdert etter:

- Forskrift for Seiland nasjonalpark
- Naturmangfoldloven
- Forvaltningsplan for Seiland nasjonalpark – Sievjuu álbmotmeahcci (2017)

Forskrift og lovverk

Helikopter: Det er forbud mot motorisert ferdsel på land og ferskvann, og i lufta under 300 meter, jamfør verneforskriftens § 3 punkt 6.1.

Innsamling av plantemateriale: Det er forbudt å skade eller ødelegge vegetasjon, jamfør verneforskriftens § 3 punkt 2.1. Denne bestemmelsen er ikke til hinder for plukking av vanlige planter til eget bruk (§ 3 punkt 2.2 d)), men det er ingen unntak for innsamling av plantemateriale til kartlegging.

Verneforskriften for Seiland/Sievju nasjonalpark åpner ikke opp for å gi dispensasjon til motorferdsel for forskningsprosjekter, eller innsamling av plantemateriale for artsbestemmelse. En eventuell dispensasjon kan i disse tilfellene kun gis med hjemmel i naturmangfoldloven (nml) § 48.

Naturmangfoldloven § 48 setter svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som *ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*. Begge vilkår må være oppfylt for at dispensasjon skal kunne vurderes. Skjønn og instruks fra overordna myndigheter spiller også inn. Adgangen til å gi dispensasjon er snever, og verneforskriften skal ikke uthules gjennom en omfattende bruk av dispensasjoner.

Av naturmangfoldlovens generelle aktsomhetsplikt (§ 6) fremgår at enhver skal gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.

Miljødirektoratets rundskriv «Forvaltning av verneforskrifter» (M106-2014) omhandler dispensasjon til vitenskapelige undersøkelser (punkt 7.6). Her påpekes det at nytten av et forskningsprosjekt må vurderes opp mot omfanget av de ulemper som forskningen ellers medfører. Forskning som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde, bør kanaliseres utenfor verneområdet. Som regel bør det gis dispensasjon for tiltak som bidrar til å fremme verneverdier.

Verneformål

Formålet med nasjonalparken er «å bevare et alpint kystlandskap med et egenartet og variert biologisk mangfold, sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen, bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster og verne om kulturminner. Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.» (Verneforskriften § 2).

Dyrelivet skal fredes mot unødig forstyrrelse, jmfør verneforskriften § 3 punkt 3.1 og 5.1.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen sier at «Motorisert ferdsel i nasjonalparken skal holdes på et absolutt minimum». Samtidig sier den at «Forvaltningen av Seiland/Sievju nasjonalpark skal være kunnskapsbasert. Nasjonalparkforvaltningen skal derfor jobbe for å få kartlagt verneverdier og for overvåking av utvalgte verneverdier.» Blant tiltakene som foreslås er en mer utfyllende kartlegging av fuglelivet på Seiland som dekker områder både på kyst og innland, samt en mer utfyllende kartlegging av plantelivet på Seiland med fokus på artsrike og sårbare områder (forvaltningsplanen side 94-95).

Vurdering

Lavtflyging og landing med helikopter

Helikoptertrafikk kan ha negative effekter på fugle- og dyreliv, og virke forstyrrende for andre brukere av området. Forstyrrelsen er som regel kortvarig og gir kortvarige stressreaksjoner hos dyr, men i spesielle tider av året kan selv en kortvarig forstyrrelse ha store konsekvenser. Dette gjelder spesielt i yngletiden, under hekking og kalving, dersom fugler blir skremt bort fra reirplassen eller simler og kalv blir skremt bort fra hverandre. Lavtflyging kan også ha negative konsekvenser for reindriften dersom det skjer under samling.

NINA søker om flyging i et stort område og et langt tidsrom som både kan berøre hekke- og yngletid samt tidspunkt for kalvemerking i reindriften. Når det gjelder fare for å forstyrre fuglelivet legges det til grunn at søker har god oversikt over eksisterende kartlegginger av fugl på Seiland, og at et av målene med prosjektet nettopp er å skaffe bedre kunnskap om fuglelivet i området. Lavtflyging med helikopter i kalvingstida kan få alvorlige konsekvenser dersom simler med små kalver forstyrres, og bør unngås. Flyging bør derfor skje etter 15. juni, og ikke fra 10. juni som det søkes om.

Helikoptertrafikk under kalvemerking kan føre til at flokker som skal gjetes inn i merkegjerdet snur og skifter retning, med påfølgende merarbeid for reingjeterne. Dette kan i stor grad avbøtes ved god kommunikasjon med reindriften i forkant av flyging og fleksibilitet til å endre flygerute og

landingssted. I forhold til siste ledd i formålsparagrafen, «*Området skal kunne brukes til reindrift*» bør en eventuell tillatelse til lavtflyging og landing derfor gis med vilkår om at reindriften varsles i forkant av flyging, slik at reindriftsutøverne kan informere søker om hvor reinen mest sannsynlig vil oppholde seg på flygetidspunktet, og med reell mulighet for reindriften til å påvirke valg av landingssted.

Naturverdiene i nasjonalparken er relativt godt beskrevet (jf forvaltningsplanen kapittel 2), men det er også områder og arter som er dårlig kartlagt (nml §§ 8-9). Utfyllende kartlegginger av fugle- og plantelivet i nasjonalparken er da også hensikten med NINAs prosjekt. Kunnskapsgrunnlaget vurderes likevel som tilstrekkelig til å ta stilling i saken.

Virkingen av helikopter er vurdert alene, da det i de omsøkte områdene er få andre inngrep eller ferdsel som kan bidra til å gi en økt samlet belastning på økosystemet (nml § 10).

Naturmangfoldloven § 11 om å pålegge tiltakshaver å dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet vurderes til ikke å være aktuelt i denne saken.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) vurderer forvalter at bruk av helikopter er det mest rasjonelle transportmiddelet for kartlegging av fugl samt for å transportere forskerne til en rekke relativt utilgjengelige områder. Søkers lange erfaring med å kartlegge fugl fra helikopter vektlegges.

Når det gjelder andre ledd i formålsparagrafen, «*Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv (...)*», anses det som lite sannsynlig at den omsøkte helikoptertrafikken vil være til sjenanse for allmennheten, da helikopterflygingen er kortvarig og det er få folk som ferdes i området.

Innsamling av plantemateriale

NINA søker om å samle inn plantemateriale fra arter som potensielt kan være truede eller regionalt sjeldne. Dette begrunnes med at innsamling er en bedre metode enn fotografering for å sikre korrekt artsbestemmelse. Søker presiserer at bestandsstørrelsen vil bli vurdert nøye i forkant av innsamling, slik at innsamlingen ikke setter bestanden i fare. Søker har høy faglig kompetanse og felterfaring innenfor botanikk. Med dette som grunnlag vurderes innsamlingen til å være forsvarlig og viktig for å øke kunnskapen om vegetasjonen i nasjonalparken.

Påvirkningen på økosystemet og verneverdiene vurderes til minimal, jf nml § 10. Kompetansen til søker tilsier at innsamlingen vil skje skånsomt og forsvarlig (nml § 12).

For vurdering av naturmangfoldlovens §§ 8, 9 og 11 gjelder samme vurderinger som for helikopter.

Konklusjon

Virkingen av lavtflyging og landinger med helikopter i nasjonalparken samt innsamling av plantemateriale må vurderes ut fra om saken kan skape presedens for framtidige søknader. Mange isolerte enkelttillatelser kan føre til stor samlet forstyrrelseseffekt på naturverdiene i nasjonalparken.

Prosjektet er initiert og finansiert av Seiland/Sievju nasjonalparkstyre for å kartlegge verneverdier i parken. Det framstår som lite sannsynlig at andre forvaltningsmyndigheter igangsetter tilsvarende prosjekter på Seiland, og slik sett er det lite trolig at det vil komme mange liknende søknader.

I henhold til naturmangfoldloven § 48 skal tiltaket ikke stride mot verneformålet og ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Forvalter vurderer at to dager med helikopterflyging i løpet av sommeren, hvorav den ene dagen kun har én landing for å sette av folk, ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig. Det samme gjelder innsamling av plantemateriale på en skånsom måte. Tiltaket strider heller ikke mot verneformålet. Søknaden tilfredsstiller derfor kravet i naturmangfoldloven § 48 til å gi dispensasjon, og søknaden kan innvilges med vilkår.

RS 4/2019 Status startpunkt Altneset

Forvalter har kontakt med fylkeskommunen, vegvesenet og arkitekt, og har fått utarbeidet skisser til infotavle som blir presentert på styremøtet. Infotavla er tenkt bygd som en forlengelse av venteskuret. Saken ligger nå i bero i påvente av fylkeskommunen og vegvesenet.

Alta kommune og bygdelaget jobber med kartfesting og planlegging av merking av turløyper til Piggfjellet og Vardfjellet, slik at merking av løypene kan skje neste sommer.

RS 5/2019 NVEs «Nasjonal ramme for vindkraft»

NVE har utarbeidet et forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land, som ble overlevert OED 1. april i år. Forslaget ligger ute på høring fram til 1. oktober. Det er foreslått ett område i Finnmark, og dette området inkluderer hele Seiland nord for nasjonalparkgrensa.

Se beskrivelse av området på side 128-133 i rapporten her:

http://publikasjoner.nve.no/rapport/2019/rapport2019_12.pdf Eventuelt se etter Nasjonal ramme for vindkraft på www.nve.no.

Styret må ta stilling til om de skal gi innspill til høringen. Forvalter orienterer på møtet om hvordan Fylkesmannen og andre styrer som er i samme situasjon forholder seg til høringen.

NVE arrangerer åpent innspillsmøte i Hammerfest 17. juni kl 12.00-16.00. Forvalter har ikke anledning til å delta denne dagen, men om noen i styret har mulighet kan vi holde et kort innlegg her.

RS 6/2019 Ny helikopterflyging med TOV-E

Prosjektet TOV-E, som er et nasjonalt og flerårig kartleggingsprogram av bakkehekkende fugl, har meldt at de vil kartlegge sin rute på Seiland også i år. Nasjonalparkstyret innvilget i fjor dispensasjon til landing med helikopter for både 2018 og 2019. Forvalter orienterer om erfaringene fra 2018.

RS 7/2019 Andre orienteringssaker fra forvalter

Besøksstrategien er faglig godkjent av Miljødirektoratet! Skal ut på høring.

Status for organisert reiseliv i nasjonalparken i sommer; Altaturer, Nord Ekspedisjon, Seiland House, Seiland Explore

Forvalternes reisebudsjett er strammet inn etter sammenslåing av fylkesmennene i Troms og Finnmark.

På styrets årlige befarings 7-8 august får vi med oss en arkeolog fra Sametinget. Hvem er med fra styret?

Forslag fra forvalter om å gjøre medlemskap i Rådgivende utvalg mer fleksibelt, etter modell fra Reisa nasjonalpark.

Brev fra KLD med avklaring av hvilke av Forsvarets aktiviteter som er tillatt i verneområder
Vedlegg: Brev av 3. april 2019 fra KLD – Spørsmål om definisjon av Forsvarets operative virksomhet

Status samlokalisering SNO og forvalter

Status temaplakat i Bekkarfjord og skilting her

Revidering av forskrift om skuterløyper i Hammerfest kommune

Eventuelt

ST 10/2019 Eventuelt